

2. Шаров О. Економічна дипломатія: іноземний досвід у галузі економізації зовнішньої політики. URL: <http://ufpa.org.ua/blog/3844>

3. Шаров О. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: Монографія. Київ: НІСД. 2019. 560 с.

4. Війна & санкції. 2022. URL: <https://sanctions.nazk.gov.ua/>

5. Fridman Th. Foreign Affairs Big Mac I. *The New York Time. National Edition*. 1996. December 8.

Литвин Діана

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНО СТІЙКОГО ТУРИЗМУ В НОРВЕГІЇ

Сьогодні в багатьох країнах, і перед усім в економічно розвинутих, таких як Норвегія, екологічному туризму приділяється все більше зростаюча увага. І це не випадково. Актуальність теми і полягає в тому, що екотуризм, як ні який інший, несе в собі великий екопросвітницький і рекреаційний потенціал. Задача перед кожною державою полягає в тому, щоб якнайбільш раціонально і ефективно використовувати його в природоохоронних цілях. Виходячи з сучасної літератури, під терміном «стійкий туризм» розуміють таких три речі: приносить користь довкіллю, допомагає місцевим громадам і може мати економічні переваги [1].

Саме тому, ідея сталого туризму полягає в тому, щоб відвідати місця без шкоди місцевій громаді та природі, а також мати певний конструктивний вплив на навколишнє середовище, суспільство, а також економіку країни. Екотуризм можна описати як екологічно відповідальні подорожі та відвідування природних зон, щоб насолоджуватися та цінувати природу (і будь-які супутні культурні особливості), які сприяють збереженню, мають низький вплив відвідувачів і забезпечують вигідне активне соціально-економічне залучення місцевих жителів. По суті, екотуризм – це об'єднання захисників природи/дикіої природи, місцевих громад та відповідальної туристичної індустрії, щоб забезпечити розвиток, орієнтований на довгострокову стійкість, а не на короткостроковий прибуток [2].

Метою є розробка туристичних місць, заходів та визначних пам'яток, які принесуть користь усім, хто бере участь – місцевій флорі/фауні, місцевим жителям, зацікавленим сторонам туристичної індустрії та мандрівникам. Зважаючи на цю місію, індустрія екотуризму разом розробила ряд основних керівних принципів за останні кілька десятиліть. Багато з цих принципів узгоджуються з принципами Глобальної ради сталого туризму, яка розробила широкий список критеріїв для стійких напрямків, готелів і туроператорів: розкривати екологічну та культурну обізнаність; розробляти та експлуатувати екологічно чисті тури з низьким рівнем впливу; надавати фінансові вигоди для

збереження; забезпечувати фінансові пільги для місцевих жителів; підтримувати права людини. Ці стандарти та принципи мають застосовувати ті, хто розробляє екотуристичні продукти, а також ті, хто планує розвиток екотуризму на території [3].

Туризм є основним внеском в економіку Норвегії, на нього припадає близько 4,2% ВВП країни. Ця галузь протягом багатьох років переживала постійне зростання. Згідно останніх даних, на рекреаційні подорожі в Норвегії серйозно вплинула криза з коронавірусом. Новий аналіз, проведений для галузевої організації NHO Reiseliv, показав, що сектор зазнав значного удару через обмеження на подорожі через коронавірус. Туристичний сектор Норвегії втратив 41 мільярд крон з січня по серпень 2020 року в результаті кризи з коронавірусом. Це відповідає падінню активності сектора на 30 відсотків у порівнянні з тими ж місяцями 2019 р. [4]

Поштовхом для активного розвитку екотуризму в Україні, на жаль, став COVID-19. Саме під час пандемії коронавірусу туристичний попит українців різко змінився. Бо перше, про що сьогодні дбає український турист – це безпека. По-друге, часті стреси та напруження на роботі викликають бажання виїхати на природу, де можна знайти душевний спокій і рівновагу з навколишнім середовищем. По-третє, сьогодні екотуризм став способом заробітку «з повітря». Четверте – екотуризм став «рятівним колом» для українців під час світового карантину. Сьогодні в Україні існує низка таких програм, які сприяють оздоровленню доквілля: прибирання територій, виготовлення навігаційних знаків, висадка дерев, реконструкція, відновлення парків тощо. Крім того, кількість громадських екологічних організацій в Україні зростає з кожним роком. [5]

Через різке погіршення екологічної ситуації у світі (зокрема в Україні) екологічний туризм став однією з пріоритетних цілей туризму на державному рівні. У планах екологічного туризму, диверсифікація економічної та екологічної діяльності шляхом започаткування та розвитку організованої практики екологічного туризму, підвищення якості життя місцевих жителів за рахунок економічних вигод, які забезпечує екологічний туризм, збільшення участі у збереженні середовища проживання, підвищення екологічної свідомості, мають бути спрямовані на збереження природних, культурних та історичних ландшафтних цінностей в першу чергу в Норвегії це є заповідники, льодовики, фйорди. В Україні це заповідники гори і все те що створила природа, передачу їх наступним поколінням та популяризацію планування екотуризму за підтримки та участі відповідальних та суміжних організацій. Грамотне планування природних та культурних елементів, які створюють ресурси для еко-туристичної діяльності, та управління ними зроблять важливий внесок у місцеву громадськість.

Перелік використаних джерел:

1. Ceballos-Lascurain, H. *Tourism, Ecotourism, and Protected Areas: The State of Nature-Based Tourism Around the World and Guidelines for Its Development*; Island Press: Washington, DC, USA, 1996.

2. Norwegian Ecotourism. URL: <http://www.ecotourismnorway.no/activities>.

3. What is ecotourism and its types? Licensee IntechOpen. 2013. URL: <https://www.intechopen.com/chapters/45414>.

4. How Norway is promoting sustainability in tourism. 2019. URL: <https://www.theexplorer.no/stories/tourism/how-norway-is-promoting-sustainability-in-tourism/>.

5. Even in Norway, Innkeepers Have Struggled. Arild Molstad. 2021. URL: <https://www.gstcouncil.org/even-in-norway-innkeepers-have-struggled/>.

Мамчур Вікторія

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

POLEXIT: МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ КРАЇН ЄС ТА УКРАЇНИ

Європейський Союз – це союз, який успішно об'єднує економічні і політичні ресурси країн-членів у їхніх спільних інтересах. ЄС сприяє розвитку країн, а також гарантує їм безпеку та економічну стабільність. Польща є одним із найактивніших членів ЄС, однак якщо вона покине союз це може спричинити так звану «ланцюгову реакцію», що підштовхне інші держави піти за прикладом Польщі. В такому випадку ЄС буде на порозі розпаду, а це насамперед загрожуватиме Європі.

З 2004 року Польща є повноправним членом ЄС, та от через 16 років членства в країні заговорили про можливий вихід із союзу. То в чому ж причина?

Пряма конфронтація назривала давно. Європейські інституції у минулому вже неодноразово називали нелегітимними положення судової реформи у Польщі, в рамках якої правляча партія фактично отримала повний контроль над судовою системою. Несумісною з європейським правом цю реформу неодноразово називав і Суд ЄС. Відповідно, нелегітимним у Брюсселі вважають і Конституційний суд Польщі, оскільки його нинішній склад був сформований під безпосереднім впливом діючої влади і не сприймається як незалежний [1].

З приходом у 2015 році до влади консервативної партії «Право і справедливість» на чолі з Мірославом Качинським починається ряд незгод між урядом та населенням. Саме початок судової реформи вважається стартом для так званої «війни» між Варшавою та столицею ЄС Брюсселем.

Проте, 80% населення є проти виходу Польщі з ЄС. Люди активно виходили на мітинги висловлюючи свою думку. «Польська конституція проти німецької гегемонії», «Гуск атакує польський суверенітет» – такими заголовками майорять провладні ЗМІ Польщі. Це стало реакцією на гострі протести всередині країни. Масові демонстрації під гаслом «Я залишаюся в